

REVISTA DE DREPTUL FAMILIEI

2/2023

UNIVERSUL JURIDIC

REVISTA DE DREPTUL FAMILIEI

Director: **Călina Jugastru**
Redactor-șef: **Ioan Ilieș Neamț**
Redactor-șef adjunct: **Bogdan Dumitru Moloman**

Consiliul științific:

- Marieta Avram** - prof. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea din București
Alexandru Bacaci - prof. univ. dr. emerit, Facultatea de Drept, Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu
Flavius-Antoniou Baias - prof. univ. dr., dr. H.C., Facultatea de Drept, Universitatea din București
Mircea Dan Bob-Boșan - prof. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Traian Briciu - prof. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea din București
Sevastian Cercel - prof. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea din Craiova
Ioan Chelaru - prof. univ. dr., Facultatea de Științe Juridice și Administrative, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”, București
Dan Chirică - prof. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Emese Florian - prof. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Gabriela-Cristina Frențiu - judecător, Tribunalul Bistrița-Năsăud, doctor în drept civil
Oana Ghiță - conf. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea din Craiova
Codruța Hageanu - conf. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu
Lucia Irinescu - conf. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași
Călina Jugastru - prof. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu
Ioan Leș - prof. univ. dr. emerit, dr. H.C., Facultatea de Drept, Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu
Bogdan Dumitru Moloman - consilier superior, Compartimentul Autoritate Tutelară, Primăria Municipiului Bistrița
Adina Renate Motica - conf. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea de Vest, Timișoara
Ioan Ilieș Neamț - judecător, Tribunalul Maramureș, doctor în drept civil
Cristina Nicolescu - conf. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea din București
Liviu Pop - prof. univ. dr. emerit, dr. H.C., Facultatea de Drept, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Valeriu Stoica - prof. univ. dr. emerit, dr. H.C., Facultatea de Drept, Universitatea din București
Ionuț Florin Popa - prof. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Dan Andrei Popescu - conf. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Paul Vasilescu - prof. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca

Consiliul științific internațional:

- Ángel Acedo Penco** - prof. dr., Universidad de Extremadura, Spania
Alessandra Cordiano - prof. dr., Università degli Studi di Verona, Italia
Matilde Cuena Casas - prof. dr., Universidad Complutense de Madrid, Spania
Lucinda Ferguson - associate professor dr., University of Oxford, Regatul Unit al Marii Britanie și al Irlandei de Nord
Michel Grimaldi - prof. dr., dr. H.C., Université de Paris II „Panthéon-Assas”, Franța
Mark Henaghan - prof. dr., University of Auckland, University of Otago, Noua Zeelandă
Aída Kemelmajer De Carlucci - prof. dr., dr. H.C., Universidad Nacional de Cuyo, Argentina
Athena Nga-chee Liu - associate professor dr., University of Hong Kong, Republica Populară Chineză – Hong Kong
Rolf Madaleno - prof., Universidade do Vale do Rio Dos Sinos; PUC-RS, Brazilia
Leandro Martín Merlo - prof., Universidad de Buenos Aires y Universidad Abierta Interamericana, Argentina
Eulalia María Moreno Trujillo - prof., Universidad de Granada, Spania
Pablo Quinzá Redondo - prof. ayudante dr., Universidad de Valencia, Spania
Alain Roy - prof. dr., Université de Montréal, Canada
Flávio Murilo Tartuce Silva - prof. dr., Faculdade Autônoma de Direito (FADISP-ALFA) São Paulo, Brazilia
Enrique Varsi Rospigliosi - prof. dr., dr. H.C., Universidad de Lima y Universidad Nacional Mayor de San Marcos, Peru

Consiliul de redacție:

- Ana-Luisa Chelaru** - notar public, Camera Notarilor Publici București, doctor în drept civil
Viorica-Claudia Dumitrache - lector univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu
Marius Floare - lector univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Ioana Nicolae - prof. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea Transilvania din Brașov
Ioana Laura Toma-Dăuceanu - lector univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea din București

FAMILIA – SAU FORȚA GRAVITAȚIONALĂ A CONCRETULUI

Florin COȘULEȚ*

EDITORIAL

Nu mi-a trecut niciodată prin minte să definesc familia. O taină nu o poți defini, fiindcă riști să o strivești. Dar voi încerca!

Cu măsura bunului-simț și ajutat de un simț bun, voi încerca să trec imaginar pe drumul unei reconstituirii personale a termenului „familie” în general, iar, în particular, a unei familii de actor. Termenul „familie” se înțelege total, definitiv, indubitabil, prin practică, prin trăire. Acestui angajament inconștient în care intri de la începutul vieții și de care nu poți fugi orice ar fi i se adaugă angajamentul conștient de mai târziu, când tu însuși inițiezi un astfel de demers, pe care, teoretic, îl poți părăsi când vrei, dar care, în realitate, va fi cu tine și în tine până la sfârșit.

Rostul ideii de familie, slujit corect, cu aplomb, cu dragoste, cu pasiune, cu înțelegere, cu asumare totală, cu răbdare, cu sacrificiu, cu uciderea, de multe ori, a propriului orgoliu, este o cale, poate singura, prin care relațiile umane se pot derula în proximitatea sau, la modul ideal, într-o suprapunere perfectă cu firescul trecerii omului pe colțul de iarnă al universului. Familia poate fi sau ar trebui să fie acel punct fix pe care te poți mereu sprijini, acel punct fix la care te poți întoarce necondiționat și unde sau de unde poți răsturna din nou și din nou lumea sau propriile tale neputințe. Răsturnarea ar trebui să fie o acțiune de punere la loc a lumii, să ne înțelegem. Când te uiți în cotloanele minții căutând să explici ce vezi când te gândești la familie, imaginea centrală, chiar luminată *contre-jour*, este o floare. O mamă! Fie ea femeia care te-a născut, fie ea femeia care ți-a născut. Mama! Adică viață! Adică celula microscopică a vieții unde Dumnezeu a pus esențial **totul**. Apoi, buchetul imaginii se desface în funcție de particularitățile fiecărei vieți în parte. Tot felul de combinații. Tată-soră-frate-tu. Tata-fiu. Frate-frate-frate-frate. Tată-soră-soră-frate.

O, Doamne, și câte și mai câte combinații de n luate câte k, dar mereu, central, mama!

Vorba prin vers a poetului: „*Mamă, ești mai frumoasă ca o duminică fără sfârșit*”.

Trăgându-ne pe firul luntrei existențiale (luntrea mă duce necondiționat la Lucian Blaga și la familia lui; câte tratate am putea scrie doar rămânând aici) până în locul unde familia ia în ataș profesia, în cazul nostru, cu legături teatrale, conexiunea nu este ușoară. O persoană ajunge actor într-o perioadă neutră a existenței. Desprinderea de familia primordială este în plină înflorire, iar cealaltă familie încă nu se arată. Or, în acest interval, dramatic, lipsit de un suport familial, sub influența atâtor duhuri cu care se confruntă, la modul cel mai

* Conferențiar universitar doctor, Departamentul de Artă Teatrală al Universității „Lucian Blaga” din Sibiu; actor, regizor, Teatrul Național „Radu Stanca” din Sibiu.

profund, actorul, există riscul plasării existenței personale în afara orbitei numită familie, adică în afara plasei de siguranță. Ești pe cont propriu, unul nesigur, și „joci” scena sinuciderii din *Viața unui om ridicol* de F.M. Dostoievski, cu pistolul încărcat real.

Risc mare! Dacă nu te miști repede, dacă nu te conectezi, dacă nu ești în prezent, dacă nu, dacă nu, dacă nu... la infinit. Profesiunea de actor este una aparte, care încarcă permanent egoul individului cu iluzia succesului, cu complexul nereușitei, cu lupta pentru rol, cu câte și mai câte balasturi individuale, virtuale, incompatibile cu viața de familie, total opuse traiului „la comun”, conținutului altruist, cu atenția distribuită și distributivă, cu dragostea mai mult de ceilalți decât de sine, cu trezirile nocturne, în cazul nostru, pentru celălalt, și nu mânat de bântuirile rolului sau ale trăirilor obsesiv-profesionale, cu sublima grijă a hranei pentru cei ai casei... etc.

Sunt multe aspecte comune cu alte profesii în privința tipului de relaționare cu membrii propriei familii, însă, în cazul actorului, trebuie gestionată impecabil relația soț-soție-admiratori.

Cum îl ajuți pe celălalt să poată digera, înțelege, topi sau accepta atâta admirație din partea publicului. Dacă și el, și ea sunt actori, problema aceasta poate fi mai ușor înțeleasă de ambele părți. Dacă nu, este puțin mai dificil. Pentru că gelozia este un sentiment uman foarte activ în societățile moderne, venit, cel mai mult, dintr-o lipsă de încredere, de tot felul, atât de cultivată în zile noastre. Însă, acest aspect desfășurându-se între doi oameni maturi, se poate ajunge la o situație deasupra problemei, cu rezolvare pozitivă de cele mai multe ori.

Dar cel mai sensibil de gestionat lucru este celebritatea părintelui-artist, care poate deveni răvășitoare, copleșitoare, distrugătoare, toxică pentru un copil sau pentru copiii familiei, aflați în plin proces al găsirii propriului drum. Cu cât complexitatea, notorietatea, celebritatea și personalitatea părintelui-actor sunt mai mari, cu atât opțiunea de a alege un drum personal aflat în proximitatea profesiei părintelui în cauză este mai limitată. Sunt cunoscute cazurile copiilor de actori celebri care ori au abordat direct devenirea lor prin intrarea în breasla părintelui celebru, drumul nefiind deloc ușor și fiind într-o permanentă comparație, chiar și după ce respectivul a confirmat și realizat lucruri extraordinare pe plan profesional (Ștefan Bănică Jr, Mihai Constantin, Michael Douglas), ori au ales o meserie total diferită, conferindu-le astfel o aparentă liniște a devenirii (Tudor Rebenjiuc, Alexandru Costescu ș.a.). Însă, și într-un caz, și în celălalt, lucrurile sunt foarte sensibile și trebuie tratate cu mare atenție și cu mare înțelegere.

Actorul, în demersul său profesional, acela de a înțelege caractere, destine, psihologii, tipologii, situații de viață, care mai de care mai complicate și la limită, are avantajul probării „cu sânge” a unei cazuistici vaste, pe care, odată decodată, înțelege și prezentată prin filtrul propriei personalități, are avantajul, spuneam, de a aplica vieții de zi cu zi, în familia lui, rezolvări exersate cu atâta trudă. Teama de patologie este permanentă la orice actor serios. Însă balansul imaginar-real este instrumentul de bază al actorului. Cu acest du-te – stai – revino – stai trăiește

actorul zi de zi. Schimbul dintre personaj și actor este permanent. Se împrumută și se îmbogățesc unul pe altul într-un dans al acceptării, al suportării, al fuzionării permanente.

Ar fi absurd să crezi că o actriță precum Olga Tudorache nu a aplicat, poate, în cotidian, în relație cu o adolescentă, experiența dobândită în *Efectul razelor gamma asupra anemonei*. Cutremurătoare asumare a personajului. Amețitor nivelul de înțelegere la care extraordinara actriță a reușit să ajungă cu interpretarea rolului. Or, lărgirea orizontului înțelegerii personale prin intermediul teatrului, fie din interior, fie în calitate de observator, este un privilegiu rezervat omului. Nenumărate sunt piesele de teatru în care găsim relaționări în cadrul familiei sau între familii. Pentru că teatrul este o oglindă întoarsă lumii, iar lumea este plină de duhul familie. Shakespeare cu *Hamlet* sau *Romeo și Julieta*, Ibsen cu *Nora*, *Rața sălbatică* sau *Femeia mării*, Victor Eftimiu cu *Omul care a văzut moartea*, o piesă în care ideea de familie și cea de actor intră într-un amestec surprinzător. Aici, un dialog dintre capul unei familii, candidat la postul de primar, și actorul-sinucigaș salvat de acesta în ultima clipă sună astfel:

- *A! Tu ești actor! Deci te prefaci?*

- *Nu. Dar, când dețin un adevăr, îl redau mărit.*

Excepțională descriere a supra-adevărului artistic, a supra-adevărului teatral!

Or, pendularea actorului între ideea de supra-adevăr din cadrul profesiei și adevărul concret, imediat, foarte viu al familiei, necesită un balans nebun din partea acestuia, necesită o permanentă re poziționare, o permanentă restabilire a adevărului, fie el cotidian, fie el supra-adevăr scenic.

Trăim vremuri bizare sau poate doar pentru că le trăim noi ni se par așa, poate vremurile au fost mereu așa, pline de amestec, de ceață, de incertitudine. Dar „joc” și eu ce văd, acum, la timpul prezent. Nu separăm apele. Nu ne definim termenii. Confundăm ideea de informație cu cea de cunoaștere. Stăm tensionați la cotitură, așteptând ca celălalt să greșească, să vină sau să revină pe nivelul nostru. Aducem ideea de iubire, de teatru, de viață, chiar de Dumnezeu la nivelul nostru, la măsura și înțelegerea noastră, într-un demers în care nu mai știm să admirăm. Și nu știm să recunoaștem, pentru că nu cunoaștem.

Or, în aceste condiții, în care publicul te poate uita în trei zile, deși l-ai slujit o viață, singurul refugiu, singurul loc cu adevărat constant este familia. O taină. Un cadou. Un izvor nesecat al sensului existenței noastre. Familia este, poate fi, pentru un actor, șansa lui de a sta într-un echilibru firesc, dar mai ales vital, al existenței.